

28.9.2012

KOMUNIKAT DLA POSŁÓW

Przedmiot: Petycja 0210/2012, którą złożył A.G. (Wielka Brytania), w sprawie rzekomego stosowania restrykcyjnych środków o charakterze podatkowym wobec obywateli niebędących rezydentami Portugalii przy nabywaniu nieruchomości poza Portugalią

1. Streszczenie petycji

Składający petycję skarży się, że portugalskie urzędy skarbowe nie przestrzegają art. 10 lit. a) ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, który przewiduje, że przychody kapitałowe ze zbycia nieruchomości mających służyć podatnikowi jako stałe miejsce zamieszkania wyłączone są z podatku dochodowego, jeżeli w okresie 36 miesięcy od daty sprzedaży kwota sprzedaży, pomniejszona o amortyzację wynikającą z ewentualnej pożyczki zaciągniętej w celu nabycia danej nieruchomości, zostanie przeznaczona na nabycie innej nieruchomości służącej wyłącznie do tego samego celu i leżącej na terytorium Portugalii lub na terytorium innego państwa członkowskiego. Zdaniem składającego petycję władze Portugalii stosują środki restrykcyjne i nieproporcjonalne w przypadku, gdy taka nieruchomość nabywana jest poza terytorium Portugalii. Wśród wspomnianych środków restrykcyjnych wylicza on nieinformowanie zainteresowanej strony w przypadku, gdy nie jest ona obywatelem Portugalii, co zmuszą ją do korzystania z usług przedstawiciela w Portugalii, aby otrzymywać informacje. Składający petycję uważa, że ta sytuacja stanowi przeszkodę w swobodnym przepływie osób w Unii Europejskiej.

2. Dopuszczalność

Petycja uznana została za dopuszczalną dnia 15 czerwca 2012 r. Zwrócono się do Komisji o przekazanie informacji (art. 202 ust. 6 Regulaminu).

3. Odpowiedź Komisji otrzymana dnia 28 września 2012 r.

Traktowanie podatkowe przychodów kapitałowych ze zbycia nieruchomości

Na podstawie poprzednio obowiązującego portugalskiego prawa podatkowego zwolnienie z podatku dochodowego od osób fizycznych w odniesieniu do przychodów kapitałowych ze zbycia nieruchomości stosowano tylko wówczas, gdy przychody te były ponownie inwestowane w nieruchomość w Portugalii.

W 2003 r. Komisja uznała, że prawo to prowadzi do ograniczenia swobodnego przepływu osób i kapitału, oraz wszczęła postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przeciwko Portugalii. W rezultacie w dniu 14 grudnia 2004 r. Komisja postanowiła przekazać wyżej opisaną sprawę do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości.

W dniu 26 października 2006 r. Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich wydał wyrok w tej sprawie¹. W wyroku orzeczono, co następuje:

„Utrzymując w mocy przepisy podatkowe, takie jak art. 10 ust. 5 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, które uzależniają skorzystanie ze zwolnienia od opodatkowania przychodów z odpłatnego zbycia nieruchomości służących jako własne i stałe miejsce zamieszkania podatnika lub członków jego gospodarstwa domowego od warunku, by uzyskane przychody zostały ponownie zainwestowane w nabycie nieruchomości położonej na terytorium Portugalii, Republika Portugalska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą na mocy art. 18 WE, 39 WE i 43 WE, jak również art. 28 i 31 Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym z dnia 2 maja 1992 r.”.

W lutym 2008 r. władze portugalskie poinformowały Komisję, że na podstawie *Decreto-Lei* (dekretu z mocą ustawy) nr 361/2007 z dnia 2 listopada 2007 r.² odpowiedni artykuł portugalskiej ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 10 ust. 5 CIRS) został zmieniony. W związku z tym ze wspomnianego zwolnienia podatkowego korzystać można nie tylko wówczas, gdy przychody są ponownie inwestowane w Portugalii, lecz także gdy są inwestowane ponownie w innym państwie członkowskim UE lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego (w tym drugim przypadku tylko wtedy, gdy obowiązuje umowa o wymianie informacji w obszarze podatków).

Obowiązek ustanowienia przedstawiciela podatkowego

Co się tyczy komunikacji między podatnikami niebędącymi rezydentami w Portugalii a organami podatkowymi, na mocy portugalskiego ustawodawstwa obowiązującego do końca 2011 r. musieli oni ustanawiać w Portugalii przedstawiciela podatkowego. Przedstawiciel był osobą wyznaczoną do kontaktów między podatnikami niebędącymi rezydentami a portugalskimi organami podatkowymi i dlatego organy te mogły odmówić przesyłania korespondencji do obywatela we Francji. Zgodnie z art. 130 CIRS (Código do Imposto sobre o Rendimento das Pessoas Singulares – ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych) osoby niebędące rezydentami, które uzyskały dochód w Portugalii podlegający tam opodatkowaniu, miały obowiązek ustanowić przedstawiciela podatkowego w celu reprezentowania ich przed portugalskimi organami podatkowymi oraz w celu

¹ Sprawa C-345/05 Komisja przeciwko Portugalii

² Opublikowano w *Diário da República*, seria I – nr 211, z dnia 2 listopada 2007 r.

zagwarantowania, że obowiązki podatkowe zostaną spełnione.

W lipcu 2007 r. Komisja Europejska zdecydowała się wszcząć postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, gdyż stwierdziła, że taki obowiązek stanowi przeszkodę w swobodnym przepływie osób i kapitału, zagwarantowanym w art. 21 i 63 Traktatu o funkcjonowaniu UE. Komisja zdaje sobie sprawę, że wymóg ten miał na celu zapewnienie płacenia podatków i zapobieganie oszustwom podatkowym. Są to słuszne wymogi leżące w interesie publicznym. Komisja uznała jednak, że ogólny obowiązek ustanawiania przedstawiciela podatkowego nałożony na osoby niebędące rezydentami wykracza poza działania niezbędne, aby zapewnić spełnienie tych celów, a tym samym utrudnia swobodny przepływ osób i kapitału. Z braku zadowalającej reakcji na uzasadnioną opinię przesłaną w dniu 27 czerwca 2008 r. Komisja Europejska w dniu 19 lutego 2009 r. postanowiła wnieść sprawę do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości.

W dniu 5 maja 2011 r. Trybunał Sprawiedliwości w znacznym stopniu podzielił zdanie Komisji i orzekł, że „poprzez przyjęcie i utrzymanie w mocy art. 130 Código do Imposto sobre o Rendimento das Pessoas Singulares (kodeksu podatku dochodowego od osób fizycznych), który nakłada na podatników niebędących rezydentami obowiązek wyznaczenia przedstawiciela podatkowego w Portugalii wówczas, gdy osiągają oni przychody, z którymi łączy się wymóg złożenia deklaracji podatkowej, Republika Portugalska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na mocy art. 56 WE”.

Aby zastosować się do orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości, przed końcem 2011 r. Portugalia zmieniła art. 130 CIRS.

Należy jednak zauważyć, że decyzja Trybunału Sprawiedliwości UE nie ma automatycznego lub natychmiastowego wpływu na prawa osób skarżących, gdyż postępowanie w Trybunale nie służy rozstrzygnięciu spraw indywidualnych. Orzeczenie Trybunału zobowiązuje państwo członkowskie jedynie do zmiany przepisów podatkowych zgodnie z prawem UE. Za zapewnienie przestrzegania prawa UE przez władze państw członkowskich w indywidualnych sprawach odpowiadają głównie sądy krajowe i organy administracyjne. Dlatego obywatelom zaleca się dochodzenie sprawiedliwości przed krajowymi organami administracyjnymi lub sądowymi, zgodnie z procedurami krajowymi.

Transgraniczne doręczanie dokumentów w Unii Europejskiej

Transgraniczne doręczenie dokumentów w Unii Europejskiej zostało ułatwione rozporządzeniem nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczącym doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych (doręczanie dokumentów) oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000. Rozporządzenie to służy usprawnieniu przekazywania dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych w ramach współpracy między państwami członkowskimi. Rozporządzenie to ma zastosowanie do wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej łącznie z Danią, która potwierdziła chęć wdrożenia treści rozporządzenia w drodze deklaracji. W rozporządzeniu przewidziano różne sposoby przesyłania i doręczania dokumentów: przekazywanie przez jednostki przekazujące i przyjmujące, przekazywanie drogą konsularną lub dyplomatyczną, doręczanie drogą pocztową i doręczanie bezpośrednie.

Jednakże art. 1 („Zakres zastosowania”) stanowi, co następuje: „Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie w sprawach cywilnych i handlowych, w sytuacji gdy konieczne jest przekazanie dokumentu sądowego lub pozasądowego z jednego państwa członkowskiego do drugiego, po to by go doręczyć. Rozporządzenie nie obejmuje w szczególności spraw skarbowych, celnych czy administracyjnych ani odpowiedzialności państwa za działania i zaniechania podczas sprawowania władzy publicznej (acta iure imperii)”.

W związku z tym, że rozporządzenie nr 1393/2007 nie ma zastosowania oraz że brak innego prawodawstwa UE dotyczącego doręczania zawiadomień w dziedzinie opodatkowania bezpośredniego, najlepszym rozwiązaniem dla składającego petycję jest – o ile jeszcze tego nie uczynił – zwrócenie się do portugalskiego Rzecznika Praw Obywatelskich (Provedor de Justiça). Formularz on-line znajduje się pod adresem <http://www.provedor-jus.pt/queixa.htm>.